

Πώς το κράτος σπαταλά τους πόρους για την πείνα

Του ΠΑΝΑΓΗ ΒΟΥΡΛΟΥΜΗ

Η πρόσφατη μελέτη του IOBE για την πείνα και τη σπατάλη τροφίμων στην Ελλάδα υπολογίζει ότι το 12,9% του πληθυσμού, ή περίπου 1,4 εκατομμύρια άτομα, δεν σιτίζονται κανονικά. Επιπλέον, ότι το ποσοστό αυτό έχει ανεβεί σημαντικά από το 2010 και ότι η ψαλίδα με τον μέσον όρο της Ε.Ε., που είναι 7,3%, ανοίγει. Πώς αντιμετωπίζουμε το πρόβλημα αυτό;

Θα συγκρίνω συνοπτικά δύο συστήματα που εφαρμόζονται σήμερα στη χώρα μας, εκείνο της ιδιωτικής πρωτοβουλίας –με την ευρεία έννοια του όρου– και εκείνο της κρατικής μέριμνας.

Οι φορείς που συλλέγουν τρόφιμα από δωρεές και τα διανέμουν σε εκείνους που έχουν ανάγκη δεν είναι καταγεγραμμένοι, ενώ επίσης ελάχιστοι τηρούν στατιστικά στοιχεία και αυτά με διαφορετικούς τρόπους. Έτσι, είναι αδύνατον να υπολογιστούν με ακρίβεια τα μεγέθη και οι αξίες των τροφίμων που μοιράζονται. Με βάση την πείρα της Τράπεζας Τροφίμων, θεωρώ έναν όγκο

τέλο, το κρατικό. Η Ε.Ε. εδώ και μερικά χρόνια έχει θεσπίσει το πρόγραμμα FEAD (TEBA ελληνιστί). Το περιγράφει λεπτομερώς η μελέτη του IOBE. Το TEBA, από το 2014, διαθέτει χρήματα σε κράτη-μέλη προκειμένου να αγοράζουν τρόφιμα για διανομή σε άτομα που στερούνται. Στην Ελλάδα διατίθενται περίπου 50 εκατ. ευρώ τον χρόνο για τον σκοπό αυτό. Όπως γράφει η μελέτη του IOBE, έως τώρα έχουμε απορροφήσει ένα απειροελάχιστο ποσοστό από τα χρήματα αυτά και κινδυνεύουμε να τα χάσουμε. Η αιτία είναι το λάθος μοντέλο που ακολουθεί η Ελλάδα: πολύπλοκες διαδικασίες για την προμήθεια τροφίμων, κάτι που δεν είναι απαίτηση της Ε.Ε., ακόμη πιο πολύπλοκες για την αποθήκευση, συσκευασία και διανομή. Έλλειψη υποδομών ακόμη και στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Προσπάθειες ηλεκτρονικής καταγραφής απόρων και άλλα αναποτελεσματικά συστήματα που τα διαχειρίζεται μια απόμακρη και αδιάφορη γραφειοκρατία.

Όπως διαπιστώνει το IOBE, η υπερβολική στήριξη σε κρατικές δομές στην Ελλάδα για την υλοποίηση του προγράμματος «έχει υποσκάψει την αποτελεσματικότητά του». Οι ΟΤΑ, σημειώνει η μελέτη, αναλαμβάνουν την υποχρέωση να διακινούν τα τρόφιμα «χωρίς να διαθέτουν την απαραίτητη εμπειρία και μέσα», ενώ οι οργανώσεις που έχουν την αναγκαία εμπειρία «έχουν δευτερεύοντα ρόλο». Επιπλέον, «τα ιδρύματα με εσωτερικούς τροφίμους (όπως γηροκομεία και ορφανοτροφεία) ουσιαστικά έχουν αποκλειστεί» από το πρόγραμμα και υπάρχει «μεγάλη καθυστέρηση στην υλοποίηση των διαγωνισμών και στη διανομή των τροφίμων».

Για να είμαστε δίκαιοι, παρόμοια προβλήματα αντιμετωπίσαν και άλλες ευρωπαϊκές χώρες, όπου το κράτος δουλεύει, όπως η Γαλλία. Κατέληξαν γρήγορα στο συμπέρασμα ότι ο πιο κατάλληλος τρόπος διαχείρισης του TEBA είναι η συνεργασία κράτους και ιδιωτικών –με την ευρεία έννοια– φορέων. Στην περίπτωση της Γαλλίας και άλλων χωρών, Εκκλησία, Ερυθρός Σταυρός, τράπεζες τροφίμων γίνονται οι κύριοι δίαυλοι μέσω των οποίων διοχετεύεται η βοήθεια που παρέχει το πρόγραμμα.

Η αξιοποίηση του TEBA θα είχε και ένα επιπρόσθετο μεγάλο πλεονέκτημα. Ενώ οργανώσεις σαν την Τράπεζα Τροφίμων διανέμουν ότι τους δωρίζεται, το TEBA που αγοράζει μπορεί να στοχεύει σε μια πιο μελετημένη επιλογή τροφίμων που να λαμβάνει υπ' όψιν διαιτητικές ανάγκες, ακόμη και ειδικών ομάδων όπως τα παιδιά.

Για την ώρα, αυτά είναι όνειρα. Το κράτος πετάει τα λεφτά που μας δίνουν για την καταπολέμηση της πείνας. Ακούει κανείς;

Στην Ελλάδα διατίθενται 50 εκατ. τον χρόνο από το TEBA για στη διανομή τροφίμων. Εως τώρα έχουμε απορροφήσει ένα απειροελάχιστο ποσοστό από τα χρήματα αυτά.

10.000 τόνων τον χρόνο την πιο πιθανή τάξη μεγέθους για τον νομό Αττικής και τα διπλασιάζω αυθαίρετα για να καλύψω όλη τη χώρα.

Με αξία 2,5 ευρώ ανά κιλό, που είναι ο μέσος όρος της FEBA (Ευρωπαϊκή Ένωση Τραπεζών Τροφίμων), προκύπτει μια συνολική αξία τροφίμων που δωρίζεται και διανέμεται ύψους 50 εκατ. ευρώ. Στους φορείς περιλαμβάνω την Εκκλησία, το «Όλοι Μαζί Μπορούμε» του ΣΚΑΪ, το «Μπορούμε», τις Τράπεζες Τροφίμων Αθήνας και Θεσσαλονίκης, κοινωνικά παντοπωλεία και τις πάρα πολλές ιδιωτικές πρωτοβουλίες σε επίπεδο γειτονιάς. Όλοι μαζί φροντίζουμε τα τρόφιμα που μας δίνουν να βρίσκουν τον δρόμο τους εκεί που υπάρχει ανάγκη. Η στόχευση γίνεται με ακρίβεια και είναι αποτελεσματική, γιατί βρισκόμαστε κοντά σε εκείνους που χρειάζονται βοήθεια – δεν εννοώ εδώ μόνον ψυχικά κοντά αλλά και γεωγραφικά. Το σύστημα που περιγράφω, της ιδιωτικής εθελοντικής προσπάθειας, λειτουργεί καλά και βοηθάει σημαντικά.

Ερχομαι τώρα στο άλλο μον-

